

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2010-4-88
Karar Sayısı : **10-47/871-304**
Karar Tarihi : 1.7.2010

(Önaraştırma)

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Doç. Dr. Mustafa ATEŞ, Mehmet Akif ERSİN,
İsmail Hakkı KARAKELLE, Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY,
Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR

B. RAPORTÖRLER : M. Okan ALPAY, Zeynep ŞENGÖREN

C. BAŞVURAN : Fatih EFE
(Adres tespit edilememiştir.)

D. HAKKINDA İNCELEME

YAPILAN : Susurluk Belediyesi
Han Mh. İstasyon Cd. Belediye Binası Susurluk/Balıkesir

E. DOSYA KONUSU: Susurluk Belediyesi'nin Susurluk-Balıkesir ve Susurluk-Bandırma arası yolcu taşımacılığı alanında faaliyet gösteren iki kooperatife farklı garaj çıkış bedelleri uyguladığı ve kooperatifler arası rekabette taraf olduğu iddiası.

F. İDDİALARIN ÖZETİ: Başvuruda özetle; Susurluk Belediyesinin Susurluk-Balıkesir ve Susurluk-Bandırma arası yolcu taşımacılığı alanında faaliyet gösteren iki kooperatife farklı garaj çıkış bedelleri uyguladığı ve kooperatifler arası rekabette taraf olduğu iddia edilmektedir. Başvuruda, iki kooperatifin de 17 ve 27 koltuk kapasiteli araçlara sahip olduğu, ancak bu araçlar arasında herhangi bir farklılaştırmaya gidilmeksizin ve Akın Kooperatif'in toplam araç kapasitesi daha fazla olmasına rağmen (...) bu Kooperatife ait araçlardan ... ve Susurluk Birlik'e ait araçlardan ise, ... alındığı ifade edilmiştir. Ayrıca kendilerinin diğer Kooperatif ile otobüs çıkış sıralarında anlaşığı fakat belediyenin günlük otobüs sıralarına da müdahale ettiği belirtilmiştir.

G. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 13.4.2010 ve 3.5.2010 tarihlerinde, 3098 ve 3556 sayılarla giren başvuru üzerine hazırlanan 13.5.2010 tarih ve 2010-4-88/İİ-10-256.MOA sayılı İlk İnceleme Raporu, 27.5.2010 tarih ve 10-38 sayılı Kurul toplantısında görüşülmüş ve 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. ve 6. maddelerinin ihlaline ilişkin bir soruşturma açılmasına gerek olup olmadığının belirlenmesi amacıyla, Kanun'un 40/1. maddesi uyarınca önaraştırma yapılmasına 10-38/649-M sayı ile karar verilmiştir.

İlgili karar uyarınca düzenlenen 24.6.2010 tarih ve 2010-4-88/ÖA-10-256.MOA sayılı Önaraştırma Raporu 28.6.2010 tarih ve REK.0.08.00.00-110/248 sayılı Başkanlık önergesi ile 10-47 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ: İlgili Rapor'da;

10-47/871-304

- Susurluk Belediyesinin mezkûr iki kooperatife farklı garaj çıkış bedelleri uyguladığı ve kooperatifler arası rekabette taraf olduğu iddiaları ile ilgili olarak 4054 sayılı Kanun kapsamında soruşturma açılmasına gerek bulunmadığı,

- Susurluk-Balıkesir ve Susurluk-Bandırma arası yolcu taşımacılığı faaliyetinde bulunan Akın Kooperatif ve Susurluk Birlik'in çalışma saatlerinde anlaşarak faaliyet göstermeleri eylemlerine ilişkin olarak sektörün valilikler ve Ulaştırma Bakanlığı mevzuatı ile sıkı bir şekilde düzenlenmesi sebebiyle soruşturma açılmasına gerek olmadığı

görüşüne yer verilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. İlgili Pazar

I.1.1. İlgili Ürün Pazarı

Şehirlerarasında karayolu ile yolcu taşımacılığı yapan otobüs firmaları ve bu firmalara bağlı otobüslerin ilk kalkış ve sefere başlangıç hizmetlerinde kullandıkları terminal hizmetinin talep yönünden başka bir ürünle karşılanamaması ve getirilen yasal düzenlemelerle hizmetin verilmiş şekli ve yerlerinin sınırlanmış olması nedenleriyle ilgili ürün pazarı "otobüs terminali işletmeciliği pazarı" olarak tespit edilmiştir. Öte yandan, söz konusu hizmetlerden "şehirlerarası karayolu ile yolcu taşıma hizmetleri pazarı"nın doğrudan etkilendiği kanaatine varılmıştır.

I.1.2. İlgili Coğrafi Pazar

Terminal hizmetlerinin arz edilmesinde komşu bölgelerden rekabet şartları bakımından tamamen farklı olan coğrafi bölgeler, idari sistem içerisinde bütünlük gösteren ve karayolu ile yolcu taşımacılığında seferlerin başlangıç ve bitiş noktasını oluşturan il ve ilçe merkezleridir. Dosya konu faaliyetler Susurluk ilçesinde gerçekleşmekte ve bu ilçeden Bandırma ve Balıkesir'e yapılan taşımacılığa etki ettiği iddia edilmektedir. Bu nedenle ilgili coğrafi pazar "Susurluk ilçesi" olarak belirlenmiştir.

I.2. Yapılan Tespitler ve Deliller

I.2.1. Yapılan Görüşmeler ve Elde Edilen Belgeler

I.2.1.1. Susurluk Belediyesi İle Yapılan Telefon Görüşmesi

İlgili Belediye yetkilisi konuya ilişkin olarak, garaj çıkış bedelleri konusunda herkese eşit davrandıklarını, sadece Belediyeye borcu olan bir firmanın, ödeme zorluğu yaşadığı için her çıkışta borcuna karşılık ek bir bedel ödediğini, garaj çıkış faturalarında araç plakası, araç yolcu sayısı gibi bilgilerin yer almadığını ifade etmiştir.

I.2.1.2. Susurluk Belediyesinden Elde Edilen Belge ve Bilgiler

Susurluk Belediyesinden elde edilen belgelerde, terminal ücretlerine ilişkin tarifinin 5393 sayılı Belediye Kanunu'nu uyarınca Tarife Komisyonunca hazırlandığı ve Belediye Meclisine onaylatıldığı belirtilmiştir. Meclis kararına göre garaj çıkış ücretleri, Susurluk'tan Bandırma, Balıkesir, M. Kemalpaşa, Karapürçek ve Göbel seferleri için 5 TL, köy minibüslerinin seferleri için 2 TL ve ilçede yolcu indirip bindiren şehirlerarası otobüslerden 1 TL olarak belirlenmiştir. Yine bu belgede,

10-47/871-304

garaj çıkış sıralarına müdahale edilmediği, iki kooperatifin aralarında anlaşarak sırayla hareket ettikleri ifade edilmiştir

Belediye belgelerine göre, garaj çıkış ücretlerine ilişkin teşebbüs sahibi, araç plakası ve sefer yönünü gösteren bilet veya fatura kesilmemekte, Belediye'de sadece garaj çıkış bedellerini gösterir bilet koçanları bulunmaktadır. Söz konusu otogar ücreti makbuzlarında yer alan bilgiler aşağıdaki tabloda gösterilmektedir:

90

Tablo : Susurluk Belediyesi Otogar Ücretleri

<i>Belge Adı</i>	<i>Bedel (TL)</i>	<i>Belge No</i>
Susurluk Belediyesi Otogar Ücreti	2.50	11008
Susurluk Belediyesi Otogar Ücreti	2.50	11007
Susurluk Belediyesi Otogar Ücreti	1.00	12008
Susurluk Belediyesi Otogar Ücreti	1.00	12007
Susurluk Belediyesi Otogar Ücreti	5.00	17008
Susurluk Belediyesi Otogar Ücreti	5.00	17007
Susurluk Belediyesi Otogar Ücreti	5.00	17006
Susurluk Belediyesi Otogar Ücreti	5.00	17005
Susurluk Belediyesi Otogar Ücreti	1.00	12006
Susurluk Belediyesi Otogar Ücreti	1.00	12005
Susurluk Belediyesi Otogar Ücreti	2.50	11006
Susurluk Belediyesi Otogar Ücreti	2.50	11005
Susurluk Belediyesi Otogar Ücreti	2.50	11004
Susurluk Belediyesi Otogar Ücreti	2.50	11003

Mezkûr belgelerde ayrıca, iddia konusu uygulamaya yönelik açıklamalar da yer almıştır. Açıklamada, Susurluk Birlik'in önceki Belediye Başkanının döneminde iki yıl boyunca hiç garaj çıkış bedeli ödemediği, bu nedenle araç başına belediyelerine ... borcu olduğu; bu kooperatifin borcunu tek seferde ödeyememesi nedeniyle, kooperatife ait araçlardan, eski borçlarından mahsup edilmek üzere 5 TL garaj çıkış bedeline ilave olarak ... daha alınarak her garaj çıkışında toplam ... tahsil edildiği ifade edilmiştir.

I.2.3. Susurluk Birlik Kooperatif Başkanı ile yapılan Görüşme

100

Kooperatif Başkanı konu hakkında, kendilerinin belediyeye geçmiş yıllardan kalma böyle bir borcu bulunduğunu, belediyenin geriye dönük olarak bu borcu istediğini belirtmiştir.

I.3. Değerlendirme

I.3.1. Susurluk Belediyesi'nin Ayrımcılık Yaptığı İddiasına İlişkin Değerlendirme

4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi, bir veya birden fazla teşebbüsün ülkenin bütününde ya da bir bölümünde bir mal veya hizmet piyasasındaki hâkim

110 durumu tek başına yahut başkaları ile yapacağı anlaşmalar ya da birlikte davranışlar ile kötüye kullanmasını yasaklamaktadır. Maddenin devamında yer alan (b) bendinde *“eşit durumdaki alıcılara aynı ve eşit hak, yükümlülük ve edimler için farklı şartlar ileri sürerek, doğrudan veya dolaylı olarak ayrımcılık yapılması”* ve (d) bendinde de *“belirli bir piyasadaki hâkimiyetin yaratmış olduğu finansal, teknolojik ve ticarî avantajlardan yararlanarak başka bir mal veya hizmet piyasasındaki rekabet koşullarını bozmayı amaçlayan eylemler”* yasaklanan kötüye kullanma hallerine örnek olarak verilmiştir.

120 Teşebbüslere farklı garaj çıkış bedelleri uygulanması iddiası Susurluk Belediyesi Otogarı'nın ilgili pazarda hâkim durumda olması halinde 4054 sayılı Kanun'un yukarıda belirtilen 6. maddesi kapsamında değerlendirilebilecektir. Ancak, yapılan tespitler çerçevesinde, söz konusu olayda şikâyete konu eylemin bir kötüye kullanma hali içerip içermediği hususu öncelik taşımaktadır. Yukarıda yer verilen tespitlerden, iki kooperatife de garaj çıkış bedeli olarak 5 TL uygulandığı anlaşılmaktadır. Fakat Susurluk Birlik iki yıl boyunca garaj çıkış ücretlerini ödemediğinden, Belediyeye araç başına ... borcu bulunmaktadır. Susurluk Birlik bu borcu bir kerede ödeyemediğinden her araç, garaj çıkış ücreti ödendiğinde, geçmiş dönem borcuna karşılık ... daha alınmaktadır. Dolayısıyla, söz konusu eylemde garaj çıkış bedelleri arasında bir ayrımcılık söz konusu olmamakta, Belediye borcuna karşılık anılan Kooperatif'ten ilave bir bedel tahsil etmektedir.

130 Bu çerçevede, dosya konusu uygulamanın ayrımcılık dolayısıyla kötüye kullanma olarak nitelendirilemeyeceği; bu hususun daha ziyade borç ilişkisine ilişkin olduğu ve dolayısıyla, taraflar arasında özel hukuk hükümlerine tabii bir anlaşmazlık bulunduğu neticesine varılmıştır.

1.3.2. Susurluk Belediyesinin Kooperatiflerin Çıkış Sıralarına Karışarak Kooperatifler Arası Rekabette Taraf olduğu İddiası

140 Belediye, tarafların çıkış sıralarının kendilerince belirlenmediğini kooperatiflerin kendi aralarında anlaşarak bu işlemi gerçekleştirdiğini belirtmiştir. Aynı şekilde başvuruda da Susurluk Birlik ile Akın Kooperatif'in çalışma saatlerinde anlaşarak hareket ettiği Birlik Kooperatif üyesince açıkça ifade edilmiştir. Ulaştırma Bakanlığı tarafından hazırlanarak 11.6.2009 tarih ve 27255 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren “Karayolu Taşıma Yönetmeliği”nin 87. maddesi ile 150 25.2.2004 tarih ve 25384 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Karayolu Taşıma Yönetmeliği yürürlükten kaldırılmıştır. Bu yönetmelik değişikliği ile taşıma mesafesine bakılmaksızın il içi ticari yolcu taşımacılığı yapacakların (Y) türü yetki belgesi yerine (D4) türü yetki belgesi almaları esası getirilmiştir. Ancak değişen Yönetmelik uyarınca (D4) türü yetki belgeleri 1.1.2011 tarihinden itibaren düzenlenmeye başlayacaktır. Bu tarihe kadar ise şehir içi ticari yolcu taşımacılığı yapanlara/yapacaklara valiliklerce verilen/verilecek yetki belgeleriyle ilgili iş ve işlemlerde adı geçen Yönetmelik'in yayımından önceki usul ve esaslar geçerli olacaktır. Şehir içi yolcu taşımacılığı faaliyeti, dolayısıyla, zaman ve ücret tarifelerine ilişkin düzenlemeler, 2011 yılına kadar valiliklerce düzenlenecektir. Karayolu taşımacılığının hem Ulaştırma Bakanlığı hem de valiliklerce düzenlenmesi sebebiyle iki kooperatifin çalışma saatlerinde anlaşıp sıra yaparak faaliyet göstermelerine ilişkin soruşturma açılmasına gerek olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

10-47/871-304

J. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve dosya kapsamına göre; dosya konusu iddialara yönelik olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikayetin reddine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.